

Oslo, 23. juni 2015

Til:
Oslo kommune, Bymiljøetaten
Att: Miljødivisjonen
Bydriftsdivisjonen

Epost-adresse: postmottak@bym.oslo.kommune.no

Østmarkas Venner krever store endringer i Bymiljøetatens saksbehandling av terrengsykkelritt i Østmarka

Østmarkas Venner (ØV) konstaterer at en alvorlig brukerkonflikt har økt i styrke etter årets Terrengsykkelritt i Østmarka den 30. mai. Vi mener at årsaken til dette er at Bymiljøetaten (BYM) i flere år ikke har tatt hensyn til friluftslivs- og naturverninteressene ved behandlingen av søknader om terrengsykkelritt i Østmarka. ØV har ved flere anledninger påpekt at de mange terrengsykkelrittene i Østmarka forårsaker ulemper for andre brukere, særlig ved at blåmerkede og andre stier som brukes mye blir utsatt for sterk slitasje.

På tross av at BYM i et møte med oss høsten 2013 lovet bot og bedring, tyder gjennomføringen av årets ritt på at saksbehandlingen ikke har bedret seg vesentlig. Vi har bedt om å få tilsendt søknader før vedtak fattes og bedt om innsyn i saksbehandlingen, men her er vi enten blitt ignorert, eller har kun fått tilsendt et fåtall dokumenter som tyder på mangelfull saksbehandling. Vi mener også at det er brudd på lovverket ved behandlingen.

Etter Terrengsykkelrittet i år, har ØV fått inn en mengde henvendelser fra fortvilte markabrukere som synes at terreng- og slitasjeskadene etter rittet er fullstendig uakseptable. Vi har også foretatt egne befaringer på deler av traseen (31. mai, 7. juni og 21. juni), og konstatert at det som tidligere var gode og vakre stier nå er blitt påført store skader. Aftenposten på nett har publisert flere leserinnlegg i sakens anledning, med skarp kritikk av både Terrengsykkelrittet og Bymiljøetaten.

ØV er forbauset over at BYM heller ikke denne gangen ser alvorret, ifølge Aftenpostens intervju med ansvarlig seksjonssjef den 12. juni. Etter at vi gjentatte ganger siden 2011 har tatt opp saken med BYM uten å bli hørt, ser vi derfor ingen annen mulighet enn å klage på etatens saksbehandling, og samtidig stiller vi flere konkrete krav til hvordan søknader om terrengsykkelritt skal behandles i fremtiden.

De viktigste kravene, som er utdypet på side 7, er som følger:

- Midlertidig stans i tillatelser til terrengsykkelritt i Østmarka med øyeblikkelig virkning inntil følgende er oppfylt:
- Miljødivisjonen bestiller en uavhengig kartlegging av skadene og forringelsen av stinettet som er oppstått som følge av rittene
- Bymiljøetaten etablerer god og transparent rutine for behandling av søknader om terrengsykkelritt. Både idretten, naturvern- og friluftslivsinteressene blir høringsparter i utformingen av en slik saksbehandlingsrutine

- **Antall ritt i Østmarka reduseres kraftig og rittene må ha permanente traseer. Rittene må ut av blåstiene og stier i folks nærmiljø**

1. Generelle erfaringer med terrengsykling

Østmarkas Venner (ØV) har i flere år vært vitne til økende brukerkonflikter knyttet til terrengsykling i mye brukte nærskogområder i Østmarka, og mange av våre medlemmer er fortvilet over utviklingen. Brukerkonfliktene er knyttet til terrengsykling generelt, men med spesiell vekt på de mange terrengsykkelrittene. ØV har fått reaksjoner fra medlemmer som mener at en del blåstier er blitt så slitt på grunn av terrengsyklingen, at de som liker å gå til fots mer eller mindre har sluttet å gå der. Folk opplever også en tristhet over at steder hvor de før likte å gå for å søke ro og fine opplevelser, nå er blitt gjørmete og lite tiltalende. Mange medlemmer forteller også at de tidvis føler seg utrygge både på skogsveier og blåstier når treningsturene før rittene foregår i høy fart.

Våre medlemmer har også reagert på at syklistene legger nye og visuelt skjemmende klopper rett over eksisterende klopper som var helt utmerket for turgåere, men som ikke passet syklistene fordi de var smale og bordene var lagt i lengderetningen. Oslo kommune og arrangørene fraktet nesten fem tonn materialer inn i Østmarka før Terrengsykkelrittet i 2013. Materialene ble blant annet brukt til å legge en ny sykkelklopp ovenpå en klopp som var helt utmerket fra et vandrersynspunkt. Kloppeleggingen var for øvrig søknadspliktig etter markaloven, men det eksisterer hverken søknad eller skriftlig tillatelse.

2. Terrengsykkelrittene i Østmarka

Løvenskiold Skog, som eier store deler av Nordmarka, har sagt nei til å arrangere terrengsykkelritt i sine områder. Dette er antakelig en av grunnene til at Østmarka har fått mye mer enn sin naturlige andel av terrengsykkelrittene i Oslo-området. De to største rittene har vært Østmarkrittet og Terrengsykkelrittet med henholdsvis ca. 1000 og 800 deltakere.

- Østmarkrittet¹ har hatt start- og målområde ved Metrocenteret i Lørenskog, og deltakerne tilbakela opptil 55 km på skogsbilveier og stier fra Losby over til Rustadsaga og Mariholtet, før de returnerte til Lørenskog. Østmarkrittet 2015 ble nylig avlyst, og arrangørene har oppgitt årsaken til å være at det ikke har vært mulig å finne løypevalg som ville være tilfredsstillende for både arrangøren og grunneiere.
- Terrengsykkelrittet² ble etablert i 2008 med ambisjon om å være det «tøffeste, morsomste og mest spennende terrengsykkelrittet i Norge»³. ØVs vurdering er at Terrengsykkelrittet er det mest problematiske av rittene, med tanke på naturforhold og brukerkonflikter. Traseene går på kryss og tvers i et mye brukt nærturområde omkring Nøkle vann, Skullerudåsen og over Slettfjell, og de endres stadig. Rittet bruker blåstier og andre stier i mye større utstrekning enn Østmarkrittet. En liten del av traseen er på sti/gammelt veifar i verneområdet Hauktjern, vernet etter markalovens § 11.

Arrangørene pleier ofte å benekte at terrengsykkelrittene medfører slitasje, men dette har de ikke saklig dekning for. ØV påpeker blant annet at Terrengsykkelrittets trasé over Gardfangåsen ble forlatt etter fem års bruk, på grunn av slitasje. Dette er dokumentert på

¹ <http://www.ostmarkrittet.no/>

² <http://www.terrengsykkelrittet.no/>

³ <http://www.terrengsykkelrittet.no/Om-Terrengsykkelrittet>

arrangørenes egen nettside, hvor Endre Løvaas i Terrensykkel/Fri Flyt AS uttaler følgende: «... Sløyfa vil også ha godt av noen års pause, rett og slett på grunn av slitasje⁴». Våre vedlagte bilder viser også en meget stor slitasje på jordsmonn og løsmasser, og vi har fått mange klager fra markabrukere på at stier er ødelagt.

3. Terrensykkelrittet – tidligere år

I vedlegg 1 har vi redigert en presentasjon ØV lagde til et møte i 2014 i Samarbeidsforum for sykling i Marka, som ble opprettet i 2013 etter et initiativ fra Oslo og Omland Friluftsråd. Sykkelforumets målsetting var å ivareta de ulike brukerinteressene og minimalisere bruker-konfliktene, hensynta naturverdier og utfordringene ved slitasje på stier og løyper, og finne fram til gode anbefalinger for alle som ferdes i Oslomarka.

ØVs presentasjon dokumenterer hvordan stier blir seende ut etter terrensykkelritt med flere hundre deltakere. Årsaken til at det noen steder kan være vanskelig å se forskjell på en sti før og etter et terrensykkelritt, er at traseen ble mye brukt til trening i ukene før rittet – mens grunnen fortsatt var fuktig og sårbar etter vårens snøsmelting.

Vi har også oppsummert noen av våre erfaringer med terrensykkelritt i medlemsbladet vårt, Nytt fra Østmarka, nr. 3/2013. En pdf-versjon av dette er tilgjengelig på våre nettsider⁵.

4. Terrensykkelrittet 2015

Østmarkas Venner fikk allerede lørdag 30. mai – samme dag som Terrensykkelrittet 2015 ble arrangert – henvendelser fra medlemmer som var forvilet over skadene terrensyklingen hadde forårsaket på flere blåstier. ØVs styre, ved to av medlemmene, brukte derfor over fem timer av søndagen til å gå gjennom deler av traseen og ta bilder for å dokumentere tilstanden. Denne befaringen viste klart at flere av det som tidligere var vakre blåstier, nå er blitt påført omfattende og sannsynligvis varige skader.

Vi gikk blant annet sørover på blåstien fra Gullsmeden mot Karl den 12. vei og videre mot Langvannsbekken. I løpet av rittet ble denne stien mye bredere og utsatt for så sterk slitasje at vi måtte gå i terrenget ved siden av stien for i det hele tatt å komme fram. Selve stien var blitt til et gjørmehav. Se for øvrig fotodokumentasjonen (Vedlegg 2) og de vedlagte kartene (Vedlegg 3 og 4).

Arrangørene av Terrensykkelrittet innrømmer selv for første gang at det har oppstått slitasjeskader. Også Norsk Organisasjon for Terrensykling (NOTS) har engasjert seg. I en uttalelse fra NOTS heter det at organisasjonen fortsatt støtter opp om Terrensykkelrittet, men de er ikke tilfreds med årets arrangement. NOTS har derfor stilt en del krav til fremtidige ritt, som må gjennomføres på en forsvarlig måte slik at stisykling ikke kommer i vanry⁶.

Det er sannsynlig at fremtidig nedbør og styrtregn vil kunne føre til at de oppståtte skadene blir holdt ved like eller sågar forverret. Terrensyklene har nemlig flere steder slitt seg ned gjennom vegetasjonens rotsone, som binder det øverste jordlaget, og ned til det underliggende og nokså sårbare jordsmonnet og løsmassene i undergrunnen. Dette har i sin tur gjort stiene vesentlig mer sårbare for erosjon, særlig i hellende terreng.

⁴ Intervju med Endre Løvaas: «Terrensykkelrittet 2013 blir enda tøffere». <http://froy.no/ritt/terrensykkelrittet>

⁵ <http://www.ostmarkasvenner.no/nytt-fra-ostmarka.260685.no.html>

⁶ <http://www.terrensykkel.no/Telex/NOTS-stiller-krav-til-Terrensykkelrittet>

Til sammenligning avholdt ØV lørdag 25. april en guidet tur⁷ med 130 deltakere fra parkeringsplassen ved Grønmo til husmannsplassen Dølerud i det vernede Spinneren-området. Halvparten av turen gikk på blåsti. Det regnet mye før turen, men etterpå kunne ingen se at vi hadde vært der.

5. Mangelfull saksbehandling i Bymiljøetaten

Siden 2011 har ØV tatt opp utfordringene rundt terrengsykling generelt og rittene spesielt, på faste møter mellom BYM og Marka-organisasjonene, i brev til kommunen med mer, uten at vi er hørt. Vi ba derfor høsten 2013 om et møte med ledelsen i Miljødivisjonen om denne og flere andre saker. På møtet deltok også ledelsen i Bydriftsdivisjonen, som saksfeltet hører inn under. Møtet ble avholdt 21. november 2013 og konkluderte med følgende oppfølgingspunkter, ifølge referatet fra BYM:

- Prosessen rundt søknad og tillatelser til terrengsykkelritt gjennomgås – med tanke på blant annet å utvikle gode prosedyrer og mulighet for mer medvirkning
- Det arbeides for etablering av et fast/årlig møte med «sykkelkretsen» eller tilsvarende organ/organer tidlig på høsten, for at BYM kan medvirke til fastsetting av tidspunkt og traséer (terminliste) for sykkelritt.
- Møtedeltakerne antar at det vil være behov for permanent(e) trasé(er) for terrengsykkelritt. BYM tar dette med seg inn i arbeidet med revidering av flerbruksplanen og utarbeidingen av behovsplan for idrett og friluftsliv.

På dette møtet lovet altså BYM bot og bedring angående terrengsykkelrittene og rutiner rundt saksbehandling, medvirkning og mulighet for faste traseer.

Vi viser til vedlagt notat (vedlegg 5) som dokumenterer etatens mangelfulle saksbehandling både før og etter møtet. ØV mener at kommunens mangelfulle saksbehandling av søknader om ritt og manglende hensyn til andre brukerinteresser enn ritt deltakerne er en vesentlig årsak til de sterke brukerkonfliktene som har oppstått i Østmarka.

6. Østmarkas Venners krav til Bymiljøetaten

Vi understreker at ØV aldri har gått inn for et forbud mot terrengsykling eller terrengsykkelritt i Østmarka, selv om både talsmenn for terrengsyklistene og kommunens ansatte har tillagt oss dette standpunktet. Det vi har bedt om hele tiden, er en regulering og reduksjon i antall ritt som gjør at andre brukere av Marka ikke blir skadelidende, og at kommunen dermed minimerer potensialet for brukerkonflikter.

ØV mener at situasjonen nå har kommet til et punkt hvor det er nødvendig at myndighetene må trekke opp forskrifter i henhold til friluftsløven, og retningslinjer for bærekraftig og hensynsfull bruk av Osloomarka i henhold til markaloven. Vi ønsker at Marka skal vare i hundrevis av år, og da må alle opptre med varsomhet og ta tilbørlig hensyn til andre brukere. Naturopplevelser forutsetter at det finnes noenlunde uberørt natur, og dagens bruk av stiene i Østmarka til terrengsykkelritt er ikke bærekraftig. Den er heller ikke i tråd med målene i kommunens egen flerbruksplan.

---

⁷ <http://www.ostmarkasvenner.no/protesterer-mot-grusvei-gjennom-verneomraade.5641805-256978.html>

På bakgrunn av det ovenstående stiller Østmarkas Venner følgende krav til Bymiljøetaten:

A: Det innføres en midlertidig stans i tillatelser til terrengsykkelritt i Østmarka. Den kan vurderes opphevet når punktene B-D er gjennomført.

B: Det gjennomføres en uavhengig kartlegging av økt slitasje på stier og løyper som følge av åtte år med ritt i Østmarka. Utredningen bestilles av Miljødivisjonen i BYM og gjennomføres av et institutt med kompetanse på friluftsliv, slitasje på vegetasjonsdekke og jordsmonn, samt erosjon.

C: BYM utarbeider en egen prosedyre for behandlingen av søknader om å arrangere terrengsykkelritt. Prosedyren må innebære at etaten stiller krav til arrangørene. Kommunen bør i sin saksbehandling gjøre rede for effektene alle rittene i Østmarka samlet sett har for naturen og friluftslivet både på selve rittdagene, og på den samlede belastningen og langsiktige konsekvenser. Både idretts-, naturvern- og friluftslivsorganisasjonene skal være høringsinstanser i utarbeidelsen av prosedyren, og de organisasjonene som ønsker det skal få tilsendt kopi av nye søknader uten å måtte be om innsyn.

D: Antall ritt i Østmarka må reduseres kraftig, og BYM bør oppfordre rittarrangørene til å søke om ritt i skogsområder hvor potensialet for brukerkonflikter er mindre. Eventuelle ritt må ha permanente traseer som ikke endres med jevne mellomrom. Disse traseene bør også være åpne for trening, for på den måten å forebygge at stier blir benyttet til trening.

E: Når sykkelritt arrangeres, er det viktig at forvaltningsmyndigheten finner traseer som tilfredsstillende de som skal sykle, samtidig som skadene på miljøet, fortregelsen av turgjengere og forringelsen av andre brukergruppers friluftsopplevelse blir minst mulig. Rittene må ut av blåstiene og stier i folks nærmiljø, og nye blåstier merkes der de gamle er ødelagt.

7. Avslutning

Vi befinner oss i dag i en situasjon der et forholdsvis beskjedent antall på 7-800 eller opptil 1000 deltakere i terrengsykkelritt, i løpet av noen få timer forårsaker sterk slitasje på de blåmerkede stiene som brukes av et mye større antall vandrere og joggere gjennom hele året.

Det har tatt 10 000 år å bygge opp det jordsmonnet og plantedekket vi har i skogen i dag. Stiene er utviklet i løpet av ca. 100 år. Terrengsykling, særlig på vått underlag, graver seg ned i vegetasjonen, gjennom humusdekket og jordsmonnet, og åpner derfor jordsmonnet for mer erosjon i neste regnvær. Resultatet blir brede og storsteinete stier med blottlagte røtter uten jordsmonn og etter hvert løsmasser, som blir ubehagelig å gå på og lite estetiske for andre brukere.

Terrengsykkelrittene i Østmarka har mange likhetstrekk med det som kalles Allmenningens tragedie⁸ (engelsk: Tragedy of the commons), som er betegnelsen på en situasjon som oppstår når en fellesressurs forringes fordi brukerne kun handler til sitt eget beste. I dette tilfellet er det Oslo kommune som grunneier (de forvalter skogen som eies av alle som bor i Oslo) som lar en fellesressurs bli forringet av én brukergruppe på bekostning av andre. I dette tilfellet er det også snakk om kommersielle aktører som utnytter fellesressursen til egen vinning.

---

⁸ http://no.wikipedia.org/wiki/Allmenningens_tragedie

Allmenningens tragedier er ikke unngåelige. Ved å innføre lovmessige reguleringer kan bruken av allmenninger, som Oslobeboernes felles friluftsområder, reguleres med den fordel at ressursene i form av stier for turgåere forvaltes og bevares langsiktig for kommende generasjoner.

Med hilsen

Johan Ellingsen (elektronisk signatur)
Styreleder

Bjarne Røsjø (elektronisk signatur)
Styremedlem

Kopier til:

Partienes bystyregrupper
Fylkesmannen i Oslo og Akershus

Liste over vedlegg:

Vedlegg 1: Slitasje i Østmarka – presentasjon fra 2014
Vedlegg 2: Fotodokumentasjon etter årets ritt
Vedlegg 3: Kart over ØVs befaring 31. mai 2015
Vedlegg 4: Kart over Terrengsykkelrittets trase 2015
Vedlegg 5: Notat: Bymiljøetatens mangelfulle saksbehandling

Se også presseoppslag om Terrengsykkelrittet:

En «sykkelmotstanders siste bekjennelser – innlegg i Aftenposten»⁹
Ta en tur ut i skogen, Kristin Lund¹⁰
Bare et forbud mot terrengsykling kan redde naturen nå¹¹
Bymiljøetaten: Negative til sykkelforbud i Marka¹²

---

⁹ <http://www.aftenposten.no/meninger/debatt/Svar-til-Terrengsykkelrittets-arrangorer-En-sykkelmotstanders-siste-bekjennelser-8058765.html>

¹⁰ http://www.aftenposten.no/meninger/debatt/Ta-en-tur-ut-i-skogen_-Kristin-Lund-8056844.html

¹¹ <http://www.aftenposten.no/meninger/debatt/Bare-et-forbud-mot-terrengsykling-kan-redde-naturen-na-8049665.html>

¹² <http://www.osloby.no/nyheter/Bymiljoetaten-Negative-til-sykkelforbud-i-Marka-8054889.html>